

AUTOREFERAT

1. Imię i nazwisko

Wojciech Sadłoń

2. Dyplomy

- Dyplom ukończenia jednolitych studiów magisterskich na kierunku teologia na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (UKSW), w zakresie teologia ogólna z wynikiem bardzo dobrym (3 marca 2009). Tytuł pracy magisterskiej napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. Lucjana Baltera i obronionej z wyróżnieniem: „Teologia Teilharda de Chardin w świetle komentarzy Henri de Lubaca”.
- Dyplom nadania przez Radę Wydziału Nauk Historycznych i Społecznych UKSW stopnia naukowego doktora nauk społecznych w dyscyplinie socjologia z 3 czerwca 2013 r., na podstawie rozprawy: „Religijny kapitał społeczny. Kościół katolicki a kapitał społeczny w społecznościach lokalnych w Polsce w świetle badań empirycznych”. Promotor dr hab. Włodzimierz Okrasa, prof. UKSW.

3. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu

- Od 2006 r. do 2014 r. – zatrudnienie w ramach realizacji projektów badawczych w Instytucie Statystyki Kościoła Katolickiego SAC im. Witolda Zdaniewicza (ISKK)
- Od 2015 do 2019 wykłady zlecone na Wydziale Teologicznym UKSW
- Od 2014 - zatrudnienie w Instytucie Statystyki Kościoła Katolickiego im. Witolda Zdaniewicza na stanowisku dyrektora
- Od 2019 – zatrudnienie na Wydziale Nauk Humanistycznych UKSW na stanowisku adiunkta

4. Omówienie osiągnięć

Jako osiągnięcie w rozumieniu ustawy (art. 219, ust. 1, pkt. 2) przedkładam publikacje prezentujące **zastosowanie ramy analitycznej morfogenezy i koncepcji sprawczości w badaniach przemian polskiego katolicyzmu**. Na osiągnięcie to składa się 1 monografia naukowa wydana przez wysokopunktowane wydawnictwo zagraniczne oraz cykl 3 powiązanych z nią oraz ze sobą artykułów publikowanych w punktowanych czasopismach naukowych.

Monografia: W. Sadlon, 2021, *Polish Catholicism between Tradition and Migration: Agency, Reflexivity and Transcendence*, Routledge: Abington and New York, <https://doi.org/10.4324/9781003092339>

Artykuły:

1. W. Sadłoń, 2016, *Differentiation, Polarization and Religious Change in Poland*. „Przegląd religioznawczy/The Religious Studies Review” 262(4), s. 25-42.
2. W. Sadłoń, 2020, *Zacieśnianie czy rozrywanie immanentnej ramy? Polski katolicyzm wobec epidemii koronawirusa*, „Wieś i Rolnictwo” 3(188), s. 161–183. doi: <https://doi.org/10.53098/wir032020/08>
3. W. Sadlon, 2021, *Polarization but Not Pillarization Catholicism and Cultural Change in Post-Transformation Poland*, „Religions” 12(457). <https://doi.org/10.3390/rel12070457>

I. Zakres badań z wykorzystaniem ramy analitycznej morfogenezy oraz koncepcji sprawczości

Jako osiągnięcie przedkładam publikacje prezentujące polski katolicyzm przez pryzmat przemian życia społecznego w Polsce. Przedstawiam w nich zmiany zachodzące w tym, co można określić jako polski katolicyzm. Korzystam z wyników prowadzonych przez siebie badań empirycznych, między innymi z badania nad religijnością Polaków w Irlandii (grant NCN 2017/25/B/HS1/02985) oraz innych dostępnych źródeł danych również o charakterze historycznym. Swoje studium przeprowadzam w tzw. ramie analitycznej sformułowanej przez Margaret Archer, określanej jako „morfogeneza” oraz poprzez zastosowanie, integralnie z nią powiązanej, koncepcji sprawczości (*agency*).

W części teoretycznej monografii (rozdział I) aplikuję ramę teoretyczną sformułowaną przez Margaret Archer do badań empirycznych nad religią. Prezentuję zjawisko religii jako odnoszące się zarówno do aspektów podmiotowych jak i strukturalnych. Krytykuję tendencję, aby badać religię w sposób „dualistyczny”, czyli skupiając się na aspektach podmiotowych lub strukturalnych oddzielnie. Wskazuję na uproszczenia w badaniu religijności tradycyjnej oraz przemian religijnych, a szczególnie **indywidualizacji** religijnej, które wynikają z takiego podejścia. Zwracam uwagę na potrzebę uwzględniania dynamiki sprawczości w powiązaniu z kulturą oraz strukturą w badaniu przemian religijnych, szczególnie w Polsce.

W centrum przyjętych przeze mnie założeń teoretycznych stawiam realistycznie rozumianą tożsamość religijną, która kształtuje się w sposób refleksyjny poprzez doświadczanie czterech porządków rzeczywistości: społecznego, naturalnego, performatywnego oraz porządku transcendentnego. Tożsamość religijna kształtowana jest w sposób dynamiczny w interakcjach społecznych, w odniesieniu do treści religijnych i symboli

oraz poprzez praktyki i rytuały czyli w ciągłym odniesieniu do systemu kulturowego oraz systemu społeczno-kulturowego.

W części empirycznej monografii analizuję przemiany polskiego katolicyzmu w trzech fazach rozwojowych, które zgodnie z ramą koncepcyjną morfogenezy wzajemnie się warunkują. W ten sposób, jak wskazuje Margaret Archer we wstępie do przedłożonej do oceny monografii, po raz pierwszy dokonuję aplikacji ramy analitycznej morfogenezy do badań empirycznych.

Wykorzystując ramę analityczną morfogenezy, prowadzę studium kierunków kształtowania się instytucji religijnych w **tradycyjnym społeczeństwie polskim** (Rozdział III). Z licznych opracowań dotyczących polskiej kultury ludowej oraz tradycyjnej religijności wydobywam aspekty związane z kształtowaniem się tożsamości w sposób refleksyjny, w odniesieniu do porządku transcendentnego oraz naturalnego oraz w powiązaniu ze sprawczością. Przywołuję również badania nad polskimi migrantami, opuszczającymi tradycyjne społeczności lokalne i zamieszkującymi głównie w Stanach Zjednoczonych. Charakteryzując tradycyjną polską religijność, podkreślam znaczenie odniesienia do realistycznie rozumianego porządku naturalnego i przenikającej go relacji z porządkiem transcendentnym. Opisuję sposób, w jakim tożsamość religijna w tradycyjnych społecznościach kształtowała się poprzez praktyki i rytuały.

W rozdziale IV badam wpływ transformacji, rozumianej jako „wypracowywanie” (*elaboration*) nowych stosunków społecznych, na kształtowanie oblicza polskiego katolicyzmu. Dostrzegam proces tworzenia nowych organizacji i krystalizowania się struktur katolickich, który określam jako „instytucjonalizacja”. Zwracam uwagę na zmieniające się stosunki społeczne w społecznościach lokalnych. Za pomocą dostępnych badań empirycznych charakteryzuję również zmieniające się wartości polskiego społeczeństwa, a szczególnie to co Margaret Archer nazywa „troskami transcendentnymi”.

W ostatnim rozdziale (V) opisuję religijność **polских migrantów** mieszkających w Republice Irlandii. Zajmuję się zmieniającą się wraz z opuszczeniem ojczyzny oraz pod wpływem nowego środowiska, tożsamością religijną Polaków. Zwracam uwagę na poszukiwanie przez nich wyższej jakości życia oraz ukształtowane w procesie socjalizacji w Polsce, postrzeganie katolicyzmu jako systemu normatywnego.

Badania nad przemianami polskiego katolicyzmu kontynuuję w przedłożonych do oceny artykułach. Przyjmuję założenia teoretyczne morfogenezy i spoglądam na polski katolicyzm z

perspektywy sprawczości. Badam, w jakim sposób polski katolicyzm zmienia się wraz z najnowszymi procesami dotyczącymi polskie społeczeństwo. Analizuję polski katolicyzm pod kątem zależności między sprawczością związaną z przeżywaną wiarą oraz strukturą społeczną.

W artykule nr 1, chociaż nie odwołuję się *explicite* do ramy analitycznej morfogenezy, zajmuję się tym, co stanowi jej rdzeń. Zajmuję się napięciem pojawiającym się na styku struktury społecznej oraz doświadczenia religijnego. Przedstawiając wybrane procesy polityczne zachodzące w Polsce od lat osiemdziesiątych XX wieku, wskazuję na kulturowe uwarunkowania kształtowania się polskiego katolicyzmu. Opisuję proces różnicowania się postaw religijnych w Polsce. Ukazuję złożoną dynamikę struktur katolickich w Polsce. Zwracam uwagę „na przejawy ciągłości, a nawet ożywienia religijnego” (nr 1, s. 26). Za przejawy religijnej żywotności polskiego społeczeństwa uznaję praktykę spowiedzi, deklarowane doświadczenie religijne, rosnące zaangażowanie w organizacje przyparafialne¹. Szczególny akcent kładę na odniesienie do katolicyzmu w debacie publicznej w Polsce oraz w sporze o charakterze politycznym. Jako przykłady takich sporów, odnoszących się do katolicyzmu, przywołuję kwestię aborcji, krzyży na Żwirowisku, protesty w obronie Telewizji Trwam, oraz przypadki naruszania wolności religijnej. Przywołuję również dane dotyczące formalnych aktów wystąpienia z Kościoła (tzw. apostazji) oraz przejawy antyklerykalizmu.

Wspominane przejawy dynamiki polskiego społeczeństwa oraz krystalizujące się na ich tle przemiany polskiego katolicyzmu, odnoszę do szeroko opisywanych w literaturze **procesów dyferencjacji** oraz różnicowania się struktury społecznej. Próbując unikać jednowymiarowego oraz jednokierunkowego spojrzenia na przemiany religijne, wprowadzam koncepcję „polaryzacji”, za pomocą której opisuję zmiany religijne zachodzące w polskim społeczeństwie.

Do tego pojęcia odwołuję się w tekście nr 3. Przyglądam się w nim polskiemu społeczeństwu jako systemowi kulturowemu kształtowanemu przez wzajemną konfigurację społecznej struktury oraz sprawstwa. Staram się uchwycić, w jaki sposób, w ostatnich dekadach, kształtuje się sprawczość w obrębie polskiego katolicyzmu. Ukazuję oddziaływanie katolicyzmu na przemiany polityczne w Polsce, wyjaśniam na czym polega kulturowe zakorzenienie polskiego katolicyzmu oraz zakres jego organizacji po 1989 roku. W drugiej części tekstu skupiam się na katolicyzmie, jako na punkcie odniesienia dla różnicującego się

¹ Termin organizacje przyparafialne (parish-based organizations) został wprowadzony przeze mnie do statystyki publicznej, co opisuję w dalszej części autoreferatu.

polskiego społeczeństwa. Wskazuję, w jakim zakresie katolicyzm odgrywa rolę w kształtowaniu się podziałów oraz różnic społecznych. Wskazuję na aktualną debatę dotyczącą aborcji jako przejaw ideologicznego sporu, w środku którego staje polski katolicyzm. Rozwijając koncepcję „polaryzacji”, w mojej analizie dynamiki polskiego katolicyzmu wprowadzam również zaczerpniętą z literatury koncepcję „pilaryzacji”.

W ostatnim z przedłożonych do oceny tekstów analizuję „zmianę wewnętrzną dynamiki (morfogenezy) katolicyzmu” (nr 2, s. 162) w okresie pierwszej fali **pandemii**. Badam, w jaki sposób restrykcje epidemiczne, rozumiane jako „behawioralna rama” nałożona na polski katolicyzm, kształtuje struktury katolickiego oraz odniesienie do transcendencji. W pierwszej części tekstu, opierając się na wynikach prowadzonych we współpracy z Instytutem Wsi i Rolnictwa PAN badań, ukazuję zakres ograniczeń masowych praktyk religijnych oraz więzi z parafią, jakie były następstwem epidemii oraz wprowadzonych restrykcji sanitarnych. Zaprezentowane dane pozwalają mi przyjrzeć się wpływowi epidemia na proces dyferencjacji polskiego katolicyzmu oraz kształtowania tożsamości religijnej, a szczególnie odniesienia do transcendencji.

Podsumowując, w przedkładanych publikacjach prowadzę studium nad tym, jak zmieniająca się zależność struktury, kultury i społecznej sprawczości kształtuje proces kształtowania się, czyli morfogenezy polskiego katolicyzmu. Wyjaśniam, w jaki sposób doświadczenie religijne kształtuje polskie społeczeństwo oraz jak przemiany społeczne w dobie transformacji oraz epidemii warunkują funkcjonowanie polskiego katolicyzmu.

W swoich badaniach przyjąłem **kulturową** koncepcję katolicyzmu. Analizuję katolicyzm jako wypracowany w historycznym rozwoju system kulturowy, odnoszący się jednak bezpośrednio do refleksyjnie kształtowanego doświadczenia religijnego. Składa się na niego zbiór idei i treści, które określają odniesienie do transcendencji i które w sposób w sposób refleksyjny kształtowane są interakcjach społecznych. „Przez katolicyzm rozumiem system społeczno-kulturowy będący w procesie ciągłego kształtowania się (morfogenezy) i zawierający nie tylko zespół idei i treści, ale również oparty na interakcjach oraz komunikacji. Katolicyzm oznacza określony strumień nie tylko narracji zawierających treści związane z dogmatyką chrześcijańską, ale również system działań i praktyk odnoszących się w sposób bardziej lub mniej bezpośredni do tradycyjnych katolickich instytucji” (nr 2, s. 162). W ten sposób staram się łączyć w moim rozumieniu katolicyzmu aspekty zarówno podmiotowe jak i strukturalne.

II. Najważniejsze wnioski

Przeprowadzone przeze mnie badania pozwoliły na wyodrębnienie **trzech etapów rozwoju** polskiego katolicyzmu. W pierwszym etapie katolicyzm funkcjonował w tradycyjnej kulturze ludowej. Tradycyjny polski katolicyzm zlokalizowany był głównie w lokalnych wiejskich społecznościach. W tradycyjnych społecznościach instytucje religijne cechowała jedność kultury i struktury, a jednostki umocowane były w stabilnym kontekście kulturowym. Pomimo zachodzącego w Polsce po II wojnie światowej procesu industrializacji i urbanizacji, tradycyjna forma chłopskiej religijności przetrwała w Polsce aż do lat dziewięćdziesiątych, kiedy to rozpoczęła się nowa epoka głębokiej transformacji społecznej.

W rozdziale III monografii wyjaśniam, dlaczego **tradycyjnej religijności** nie należy postrzegać jako bezrefleksyjnej, nawykowej, czy wyłącznie magicznej. Przekonuję, że dla „religijności ludowej” kluczowa była relacja jednostki z transcendencją. Zwracam również uwagę na znaczenie przenikania się relacji z porządkiem naturalnym oraz transcendentnym w kształtowaniu tradycyjnej tożsamości katolickiej. Udowadniam, że w tradycyjnych lokalnych społecznościach religia była związana ze społeczną sprawczością, zaś katolicyzm przejawiał cechy „religii przeżywanej” (*lived-religion*).

Uwarunkowany tradycyjną kulturą katolicyzm odegrał istotną rolę w przemianach społecznych w Polsce w latach osiemdziesiątych. Konsekwencją sprawczości polskiego katolicyzmu był proces instytucjonalizacji, polegający na powstawaniu nowych religijnych form organizacyjnych. Jednocześnie dostrzegam kres tego procesu oraz wskazuję na rok 2005 jako istotną cezurę w krystalizacji się polskiego katolicyzmu. Ukształtowany w ten sposób polski katolicyzm napotkał na zmieniające się wzory kulturowe związane z tzw. **późną nowoczesnością** oraz nową dynamikę warunkującą kształtowanie się systemu kulturowego.

Wpływ nowego kontekstu kulturowego na polski katolicyzm odsłaniają przemiany religijności Polaków, którzy wyemigrowali do Europy Zachodniej w ostatnich dekadach. Opierając się na badaniach prowadzonych w Republice Irlandii, wskazuję, że w decyzjach emigracyjnych stanowiących przejaw ludzkiej refleksyjności, troski religijne odgrywają mało istotną rolę. Postrzeganie polskiego katolicyzmu przez pryzmat norm i zasad wzmacniane jest poszukiwaniem lepszej jakości życia w Irlandii oraz wpływem irlandzkiego katolicyzmu.

Badania nad tymi trzema fazami kształtowania się współczesnego oblicza katolicyzmu, pozwalają mi głębiej spojrzeć na charakter przemian religijnych w polskim społeczeństwie. Wskazuję, że zmian religijnych nie należy rozpatrywać wyłącznie jako

procesu strukturalnego polegającego na jednowymiarowej **indywidualizacji**. Zmiana religijna w Polsce jest wynikiem dynamicznej zależności pomiędzy doświadczeniem religijnym i strukturą społeczną oraz również porządkiem naturalnym, rozumianym zarówno jako odniesienie do natury jak i jakości życia, co – *nota bene* – otwiera nowe kierunki podejmowanych przeze mnie obecnie badań nad ekologią.

Dzięki wprowadzeniu realistycznej koncepcji **transcendencji** do badań empirycznych, w nowy dla socjologii religii sposób podchodzę do doświadczenia religijnego. W ten sposób studium polskiego katolicyzmu jest dla mnie okazją do rozwinięcia koncepcji transcendencji na gruncie realizmu krytycznego. Charakteryzuję transcendencję jako sferę relacyjną, której nie należy redukować do żadnego innego wymiaru życia społecznego. Wskazuję na podobieństwo tak rozumianej transcendencji z ujęciem fenomenologicznym, jak również koncepcjami Charlesa Taylora oraz Hansa Joasa. Ponadto integruję koncepcję religii przeżywanej (*lived-religion*) z ujęciem realizmu krytycznego oraz wskazuję na dorobek polskiej socjologii religii w badaniu sprawczych aspektów religii, w tym również realistycznie rozumianej transcendencji. Stwierdzam, że „porządek transcendentny tak, jak zdefiniowała go Margaret Archer powinien zostać w pełni doceniony i zrozumiany, jako istotny element pojęciowy socjologii” (s. 61).

Przyjęcie realistycznej koncepcji transcendencji pozwala mi lepiej zrozumieć zależność i autonomię porządku religijnego i społecznego, a więc określić odniesienie tego, co określam jako katolicyzm, do szeroko rozumianego społeczeństwa oraz kultury. Piszę o tym w ten sposób: „Jakikolwiek element czy wymiar życia społecznego staje się «religijny» za sprawą subiektywnego odniesienia do transcendencji. Instytucje społeczne, organizacje czy nawet struktury społeczne można nazwać «religijnymi» poprzez ich odniesienie do porządku transcendentnego. Ludzka refleksyjność pośredniczy w tych relacjach, które wyłaniają się z osobistych relacji względem transcendencji” (s. 62). W ten sposób za pomocą koncepcji transcendencji staram się przełamać funkcjonalne podejście do religii.

W intensywnych interakcjach społeczno-kulturowych ujawnia się sprawstwo polskiego katolicyzmu. To oddziaływanie katolicyzmu w ostatnich dekadach ogranicza się jednak przede wszystkim do porządku społecznego. Katolicyzm swoją rolę odgrywa przede wszystkim jako punkt odniesienia dla zmieniającej się tożsamości społecznej i uczestniczy w **zmianie kulturowej**. W szerszej skali zerwane jednak zostaje powiązanie katolicyzmu z porządkiem transcendentnym. Tym samym intensywne interakcje społeczne przestają odnosić się do porządku transcendentnego a katolicyzm traci „potencjał” socjalizacji religijnej.

Na tak rozumiane przemiany religijne nie patrzę jednowymiarowo. Prowadząc badania nad najbardziej współczesnymi procesami zachodzącymi w polskim katolicyzmie, ukazuję że polski katolicyzm różnicuje się wewnętrznie. W procesie różnicowania się polskiego społeczeństwa, dostrzegam również krystalizowanie się religijnego zaangażowania. Taki proces określam jako „**polaryzację religijną**”. Ze względu na głębokie zakorzenienie polskiego katolicyzmu w polskim społeczeństwie, mimo istotnych różnic i konfliktów które rodzą się w odniesieniu do polskiego katolicyzmu, nie dostrzegam jednak wyodrębniania katolickiego „pod-społeczeństwa”. Innymi słowy, „mimo silnej politycznej polaryzacji w Polsce, nie ma zastosowanie do polskiego społeczeństwa kategoria «pilaryzacji»” (nr 3, s. 13). „Katolicyzm wciąż reprezentuje system kulturowy kształtujący system społeczno-kulturowy” (nr 3, s. 11). Ponadto katolicyzm „który jako system symboliczny nadal reprezentuje istotny punkt odniesienia moralnego systemu polskiego społeczeństwa, odgrywa rolę w kształtowaniu postaw społecznych oraz wartości części polskiego społeczeństwa” (nr 3, s. 11).

W przedkładanym do oceny osiągnięciu wskazuję ponadto, że rozpoczęta w 2019 r. epidemia koronawirusa nałożyła na polski katolicyzm swoistą formę, która ograniczyła zasięg interakcji i praktyk zbiorowych oraz wzmacnia obserwowany przynajmniej od dwóch dekad proces słabnięcia religijnych praktyk zbiorowych oraz więzi z parafią (nr 2). Jednocześnie epidemia wzmacnia proces różnicowania (dyferencjacji) oraz kluczowe dla polskiego katolicyzmu powiązanie więzi rodzinnych i religijności. Tym samym **epidemia** zmniejsza systemową spójność polskiego katolicyzmu poprzez osłabienie masowych praktyk oraz aktywności zbiorowej takich jak uroczystości religijne czy pielgrzymki. Z drugiej strony zwracając uwagę na wewnętrzną dynamikę katolicyzmu dostrzegłem, że epidemia uruchamia również procesy, które dotyczą głębokich odniesień do transcendencji. Stwierdzam nawet, że „dla części społeczeństwa stanowi doświadczenie teologizujące, które otwiera na szukanie transcendencji i znajdowania odpowiedzi na te duchowe potrzeby w katolicyzmie i w ten sposób może spotęgować proces różnicowania się postaw religijnych Polaków” (nr 2, s. 179). Oznacza to, że w dłuższej perspektywie epidemia „generuje reakcje, które uruchamiają procesy przeciwne zamykaniu się w immanentnej ramie” (nr 2, s. 179).

III. Zarys pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych²

Mój dorobek badawczy wyrasta ze środowiska skupionego wokół Zakładu Socjologii Religii, przekształconego później w ISKK, czyli wśród badaczy współtworzących lubelsko-warszawską szkołę socjologii religii (Sadłoń 2011; Jewdokimow i Sadłoń 2020; Sadłoń i Jewdokimow 2021). Prowadziłem niemal trzydzieści projektów, w których kontynuowałem kierunki badań zapoczątkowane głównie przez Witolda Zdaniewicza w nurcie teorii racjonalnego wyboru oraz poszukiwałem nowych koncepcji teoretycznych. Wypracowywałem nowe metodologie badań, konstruowałem nowe sposoby doboru próby, budowałem nowe narzędzia badawcze, prowadziłem analizy dostępnych danych. W swoich badaniach coraz szerzej łączyłem metody ilościowe i jakościowe. Moje rozumienie polskiego katolicyzmu stawało się coraz bardziej usystematyzowane.

a. Socjografia polskiego katolicyzmu

Początkowo w swoich badaniach przyjmowałem koncepcję „postaw społeczno-religijnych” zaadoptowaną do polskich warunków przez Władysława Piwowarskiego oraz stosowaną w badaniach ilościowych głównie przez Witolda Zdaniewicza. Przygotowywałem narzędzia oraz opracowywałem wyniki badań postaw polskiego społeczeństwa. W latach 2016-2019 konsultowałem narzędzia badawcze dotyczące religijności w Departamencie Badań Społecznych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS). W 2018 r. zorganizowałem w Warszawie pierwszą prezentację międzynarodowych badań Pew Reserach Center pt. „Religion in Central and Easter Europe”. Byłem ekspertem w projekcie *Swiss Metadatabase of Religious Affiliation in Europe* finansowanym przez Swiss National Science Foundation dotyczącym metodologii badań przynależności religijnej.

Rozwinałem koncepcję postaw religijnych w badaniu odbioru duszpasterstwa. We współpracy z zespołem teologów pastoralnych z Wydziału Teologicznego UKSW opracowałem metodologię badania odbioru duszpasterstwa parafialnego. Kierowałem sześciuosobowym zespołem badawczym oraz współpracowałem w konstruowaniu narzędzia Centre for Applied Research in Apostolate przy Uniwersytecie Georgetown w Waszyngtonie (Sadłoń, Tutak, Wielebski, Zowczak, 2017).

Regularnymi badaniami ilościowymi obejmowałem struktury katolickie w Polsce, szczególnie parafie, diecezje, duchowieństwo, zakony męskie oraz żeńskie, powołania oraz działalność duszpasterską. Kontynuowałem prowadzone od 1980 r. badanie liczby osób

² Oznaczenia bibliograficzne odnoszą się do wykazu publikacji z „Wykazu osiągnięć naukowych”.

uczęszczających na niedzielną Mszę św. oraz przyjmujących Komunię Świętą (*dominantes* i *communicantes*). Zachowując standard tych panelowych i pełnych badań odpowiadałem na bieżące wyzwania metodologiczne związane z prowadzeniem tak dużego badania o charakterze masowym. Kontynuowałem zapoczątkowane na etapie doktoratu prekursorskie badania przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego (wskaźnik *participantes*), których wyniki, dzięki prowadzonym przeze mnie badaniom, włączane są do danych statystyki publicznej. Rozpocząłem publikowanie wyników badań ISKK w formie roczników (*Annuario Statisticum Ecclesiae in Polonia*), które cieszą się dużym zainteresowaniem opinii publicznej w Polsce i służą jako materiał źródłowy dla opracowań naukowych również zagranicznych. Uczestniczyłem również w opracowaniach publikacji GUS dotyczących Kościoła katolickiego oraz religijności (np. Ciecieląg, Sadłoń 2019). W 2015 r. zapoczątkowałem regularne badania społecznej aktywności parafii katolickich w Polsce w zakresie działalności wydawniczej, bibliotecznej oraz dziedzictwa narodowego, które dzięki moim staraniom są włączane do statystyki publicznej w Polsce. W ten nurt badań socjograficznych wpisuje się również nowatorskie oraz zwracające uwagę opinii publicznej opracowanie przez mnie metodologii oraz analiza danych dotyczących przypadków wykorzystywania seksualnego przez osoby duchowne oraz zakonników w Polsce (Sadłoń, Nowotny 2021).

W swoich badaniach charakteryzuję przemiany polskiego społeczeństwa na dwóch oddzielnych poziomach – indywidualnym oraz strukturalnym. Proces instytucjonalizacji katolicyzmu przeciwstawiałem procesowi subiektywizacji i indywidualizacji życia religijnego Polaków (Sadłoń 2017a). Znaczenie opisywanej przeze mnie indywidualizacji religijnej w Polsce na tle przemian instytucjonalnych katolicyzmu uwypukliłem badając w ramach projektu NCN (2016/21/B/HS6/01057) proces „klerykalizacji” zachodzący w obrębie męskich zgromadzeń zakonnych w Polsce. (Jonveaux, Sadlon, 2021). We współpracy z Instytutem Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk prześledziłem również przemiany struktur parafialnych na wsi (Sadłoń 2019a).

b. Perspektywa społeczeństwa obywatelskiego

Zaprojektowałem oraz przeprowadziłem pierwsze w Polsce badanie katolickich rad parafialnych (Sadłoń 2013d). W 2015 r. przeprowadziłem pierwsze pełne badanie katolickich organizacji charytatywnych w Polsce, które potem powtórzyłem w roku 2020 (Sadłoń 2016f). W 2018 r. przeprowadziłem na zlecenie Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE) badanie z ekspertami katolickich episkopatów Europy na temat powiązań aktywności

wolontariackiej oraz europejskiego katolicyzmu, wykazując potrzebę poszerzenia definicji działalności wolontariatu o działalność o charakterze również religijnym (artykuł współautorski z Markiem Rymszą w trakcie opracowywania). Wyniki swoich badań konsultowałem i prezentowałem w projekcie *Third Sector Impact* (Frame Program 7, nr 613034). Podjąłem również badania nad przenikaniem się działalności katolickich organizacji oraz społeczeństwa obywatelskiego z perspektywy przepływów finansowych (Sadłoń 2016b). Uwypukliłem działalność organizacji katolickich jako specyficznej formy pożytku publicznego. W 2019 r. przeprowadziłem również na potrzeby rachunków narodowych GUS pierwsze w historii badanie finansowania organizacji katolickich w Polsce. Wyniki tych badań służą między innymi wyliczeniom związanych z PKB. Opracowałem kilkadziesiąt raportów z badań statystycznych, publikowanych głównie przez ISKK oraz GUS, których jednak nie uwzględniłem w podstawowym dorobku naukowym ze względu na ich „techniczny” charakter.

W perspektywie funkcjonalnej starałem się ukazać dynamikę polskiego katolicyzmu odwołując się do pojęcia społeczeństwa obywatelskiego. Prezentowałem wyniki badań, które dostarczały odpowiedzi na pytanie: „W jakim zakresie polskie społeczeństwo obywatelskie XXI wieku wciąż kształtowane jest przez czynniki religijne” (Sadłoń 2017c, s. 35). Za pomocą koncepcji społeczeństwa obywatelskiego poszukiwałem głębszego ujęcia roli, jaką pełni polski katolicyzm z życiu społecznym. Wskazywałem, że aktywność katolickich organizacji ujawnia skupiony w religii „potencjał” mobilizacji społecznej. Wskazywałem, że prowadzone od początku lat '90 liczne badania nad społeczeństwem obywatelskim nie dostrzegały rdzenia społeczeństwa obywatelskiego, jakim jest „sfera społecznych interakcji pomiędzy ekonomią i państwem” (Sadłoń 2017c, s. 38). „Dlatego dopiero uzupełnienie definicji społeczeństwa obywatelskiego o szereg elementów, takich jak sfera osobista (rodzina), sfera stowarzyszeń (przede wszystkich wolontariackich), ruchy społeczne oraz formy publicznej komunikacji naprowadza na specyfikę współczesnego polskiego społeczeństwa obywatelskiego” (Sadłoń 2017c, s. 38).

Trudność w badaniu wpływu katolicyzmu na polskie społeczeństwo leży w specyficznie ukształtowanych zależnościach między porządkiem „cywilnym”, „publicznym” oraz „prywatnym” i wyraźnie przybiera inne trajektorie niż w Stanach Zjednoczonych (Sadłoń, 2020a). Naprowadziło mnie to na potrzebę uwzględnienia specyfiki historycznej polskiego społeczeństwa. Korzystając z badań historycznych prowadzonych w trakcie przygotowań do publikacji (Cieciela, Łazowska, Łysoń, Sadłoń, 2016) ukazałem historyczny

rozwój kształtowania się powiązań pomiędzy katolicyzmem a polskim społeczeństwem. W ten sposób prześledziłem szerokie tło historyczne kształtowania się katolickich organizacji oraz dostrzegłem ich oddolny charakter oraz również zdolność do ujawniania swojego oddziaływania w krytycznych momentach historii polskiego społeczeństwa, co metaforycznie nazwałem jako fenomen „cinderella”, czyli „kopciuszka”. Wskazałem różne etapy rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Polsce przed i po 1989 r. (Sadłoń 2020a) i scharakteryzowałem rolę samych prowadzonych przez siebie badań w kształtowaniu się współczesnego oblicza polskiego społeczeństwa obywatelskiego.

Badając powiązania polskiego społeczeństwa i katolicyzmu z perspektywy społeczeństwa obywatelskiego zwróciłem uwagę na zagadnienie mobilizacji społecznej oraz roli katolicyzmu w „walce o wolność oraz tożsamości narodowej” (Sadłoń 2020a, s. 177). Naprowadziło mnie na specyficzny aspekt funkcjonowania katolicyzmu w naszym kraju, który nazwałem „społecznym przejawem ludzkiej wolności” (Sadłoń 2015d). Prześledziłem filozoficzną koncepcję wolności w odniesieniu do religii oraz społeczeństwa obywatelskiego. Szukałem odpowiedzi na pytanie o rolę religii w budowaniu nie tylko sfery prywatnej jednostki, ale również przestrzeni publicznej.

c. Badania nad wolnością religijną

Dzięki współpracy z Pew Research Center dostrzegłem znaczenie badania tzw. wolności religijnej w aktualnej sytuacji społecznej w Polsce. Jako pierwszy w Polsce podjąłem się próby przeszczepienia do Polski badań w tym zakresie. Przeprowadziłem empiryczne badania naruszeń wolności religijnej w parafiach katolickich w Polsce. Opracowałem też raport z danych zastanych ukazujący skalę naruszeń wolności religijnej w odniesieniu do regulacji prawnych. Wskazałem na potrzebę wyraźniejszego odróżniania przypadków naruszeń wolności religijnej od innych przejawów nierównego traktowania. Moje badania stały się również inspiracją do przeprowadzenia przez Rzecznika Praw Obywatelskich badania nierównego traktowania ze względu na wiarę w miejscu pracy, które konsultowałem metodologicznie³. Brałem również udział w redakcji pierwszej w Polsce monografii zbiorowej poświęconej temu zagadnieniu (Sadłoń, Cisło, Olszówka, 2018) z perspektywy społecznej.

³ *Równe traktowanie ze względu na wyznanie w zatrudnieniu. Analiza i zalecenia*, Rzecznik Praw Obywatelskich, Warszawa 2018.

Moja badania nad wolnością religijną nie ograniczały się jednak tylko do socjografii. Poszukiwałem socjologicznego rozumienia wolności (Sadłoń 2016c) i badałem religijność jako przejaw „ludzkiej wolności” (Sadłoń 2015d).

d. Badania nad edukacją religijną

Kolejnym podejmowanym przeze mnie obszarem badań ilościowych było zagadnienie socjalizacji religijnej w powiązaniu z instytucjonalnymi ramami Kościoła katolickiego. Zaprojektowałem ilościowe badanie organizacji lekcji religii z wykorzystaniem parafialnego kanału pozyskiwania danych. Podejmowałem (niestety bezskutecznie) próby poszerzenia danych Systemu Informacji Oświatowej oraz uwzględnienia danych dotyczących lekcji religii w szkołach publicznych w ramach statystyki publicznej.

Kolejnym impulsem do prowadzenia badań nad edukacją religijną była organizacja seminarium badawczego. Regularne spotkania w ISKK gromadziły przez dwa lata grono kilkunastu profesorów, reprezentujących dziewięć ośrodków naukowych oraz różne dyscypliny społeczne, w tym Margaret Archer. Prowadziłem również w tym czasie, we współpracy ze Sławomirem Nowotnym oraz dzięki zaangażowaniu doktorantów Wydziału Teologicznego UKSW pilotażowe badanie polegające na ilościowej analizie podręczników do lekcji religii z wykorzystaniem koncepcji morfogenezy Margaret Archer.

Po raz pierwszy socjologiczną koncepcję edukacji religijnej wprowadziłem w swoim tekście (Sadłoń 2016a). Ukazałem w nim powiązania między zagadnieniem edukacji religijnej a teoriami socjalizacji oraz systemowym podejściem do religii. Zasugerowałem, aby społeczne elementy edukacji religijnej traktować jako „pochodną religijności” oraz jako „wskaźnik religijności”. Moje zainteresowania edukacją religijną umieszczam w obszarze socjologii religii uznając, że „rozwój badań nad edukacją religijną stanowić może istotny krok w kierunku rozwoju socjologii religii w Polsce” (Sadłoń 2016a, s. 120-121). Rozróżniam dwa podejścia do przemian religijności. Jedno, które nazwałem „systemowo-funkcjonalne” oraz drugie spoglądające na przemiany religijności od strony „procesów uspołecznienia” (Sadłoń 2016g, s. 61).

Opierając się na tych dwóch podejściach do przemian religijności, przedstawiam dwa odmienne rozumienia edukacji religijnej. „W perspektywie instytucjonalnej, edukacja religijna opiera się na zorganizowanych i względnie trwałych instytucjach takich jak szkolne nauczanie religii, katecheza parafialna, mechanizmy edukacji religijnej w rodzinie, mechanizmy kształcenia nauczycieli religii, czy też religijne (wyznaniowe) szkolnictwo”

(Sadłoń 2016g, s. 61). Z kolei socjalizacyjne podejście do edukacji religijnej „wskazuje przede wszystkim na środowiskowe kształtowanie się religijności jednostki i w dalszej konsekwencji również religijności na poziomie zbiorowym” i polega na oddziaływaniu „różnego rodzaju grup pierwotnych w kształtowaniu religijności” (Sadłoń 2016g, s. 61).

Temat przemian religijnych w kontekście socjalizacji kontynuowałem w pracy (Sadłoń 2019b) wykorzystując wyniki porównawczego badania młodzieży zapoczątkowanego przez ISKK w 1988 r. Przedstawiam wpływ różnych elementów środowiska socjalizacyjnego młodzieży w Polsce. Wskazałem również na wyraźne słabnięcie siły socjalizacji religijnej w Polsce.

e. Badania doświadczenia religijnego

Kolejny obszar moich ilościowych badań nad polskim katolicyzmem dotyczył doświadczenia religijnego. Po raz pierwszy tym zagadnieniem zająłem się w 2015 r. przygotowując metodologię oraz przeprowadzając ilościowe badanie kultu maryjnego w polskich parafiach katolickich (Sadłoń 2016d). Na aspekt przeżyciowy polskiego katolicyzmu zwróciłem również uwagę kierując w 2016 r. badaniem uczestników Światowych Dni Młodzieży w Krakowie (ŚDM). Współpracując z Australian Catholic University, zespołem socjologów a głównie Sławomirem Mandesem i organizatorami ŚDM, opracowałem w ośmiu wersjach językowych ankietę do badania łącznie ponad 14 tys. uczestników ŚDM (Mandes, Sadłoń 2018). Badanie ilościowe było uzupełnione wywiadami z polskimi uczestnikami światowych dni młodzież oraz ilościową analizą prasy. Wyniki badania zostały zaprezentowane w formie kilku raportów oraz stały się podstawą opracowania publikacji naukowych.

Kolejnym etapem badania aspektu doświadczeniowego polskiego katolicyzmu było badanie zatytułowane „Komunikacja na temat intymności, płciowości i seksualności we wspólnotach życia konsekrowanego w Polsce”. We współpracy z Marcinem Jewdokimowem opracowałem metodologię badania wpisującą się w model badań mieszanych (mixed-methods) (Sadłoń, Jewdokimow 2021). W badaniu ukazaliśmy przeżywanie religijności (*lived-religion*) w odniesieniu do przeżywania seksualności. Nasz artykuł prezentujący wyniki badań został przyjęty do publikacji w „Social Compass”.

5. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową

Jestem autorem 22 opublikowanych po doktoracie rozdziałów w monografiach naukowych (w tym 5 jako współautor), 17 artykułów opublikowanych w czasopismach naukowych (w tym 3

współautorskich) oraz uczestniczyłem w redakcji 9 monografii naukowych. Dodatkowo opublikowałem 30 niewykazanych w dorobku naukowym raportów, z których wszystkie dostępne są przynajmniej w wersji elektronicznej, cytowanych w prasie, w opracowaniach naukowych i włączone w zasoby statystyki publicznej. Opublikowałem również w „Przeglądzie Socjologicznym” oraz „Zeszytach Naukowych KUL” 2 recenzje naukowe oraz recenzowałem artykuły dla „British Journal of Religious Education” oraz „Religions”. Byłem również recenzentem 2 prac licencjackich na Wydziale Nauk Humanistycznych UKSW.

Po doktoracie wygłosiłem referaty na ponad 50 konferencjach głównie międzynarodowych. Regularnie uczestniczyłem w konferencjach International Society for the Sociology of Religion (ISSR/SISR), Society for Scientific Study of Religion, Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. Organizowałem panele na 3 konferencjach zagranicznych i 1 ogólnopolskiej, wygłosiłem 9 wykładów plenarnych na konferencjach lub seminariach naukowych oraz 14 prezentacji na konferencjach na zaproszenie. Uczestniczyłem w komitetach organizacyjnych 10 konferencji naukowych.

Po doktoracie brałem udział w pracach zespołów badawczych realizujących 3 projekty finansowane z Narodowego Centrum Nauki, 1 z *Frame Program 7*, oraz 1 przez Swiss National Science Foundation. Obecnie uczestniczę w pracach zespołu 1 projektu finansowanego przez NCN. Kierowałem 23 projektami badawczymi w ISKK, w większości realizowanymi we współpracy z innymi podmiotami, w tym GUS, Instytutem Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk, Narodowym Centrum Kultury, UKSW. Projekty te dotyczyły głównie następujących obszarów: postawy religijne – 5 projektów; organizacje katolickie – 7 projektów; badania młodzieży – jako wykonawca 3 projekty; działalność duszpasterska – 4 projekty; wolność religijna – 1 projekt; edukacja religijna – 1 projekt; wykorzystywanie seksualne nieletnich w ramach organizacyjnych Kościoła katolickiego – 1 wieloletni projekt; poszukiwania metodologiczne łączące metody ilościowe i jakościowe – 3 projekty.

W 2014 r. przebywałem w charakterze *visiting scholar* w Katholische Sozialwissenschaftliche Zentralstelle w Monchengladbach. Od 2017 r. współpracuję z Pew Reserarch Center, w tym odbyłem pobyt studyjny w ich siedzibie w Washington DC i zorganizowałem w Warszawie konferencję naukową. Odbywałem również staż w Institut für Community Organizing (DICO) przy Katholischen Hochschule für Sozialwesen w Berlinie oraz współpracowałem z prof. Leo Penta w pracach nad projektami z zakresu społeczeństwa obywatelskiego. Brałem również udział w seminarium badawczym w Gál Ferenc University

(Węgry) w 2018. Nawiązałem oficjalną współpracę w zakresie wymiany doświadczeń badawczych pomiędzy tą jednostką naukową i ISKK. Od 2017 r. stale współpracuję z Center for Applied Research in the Apostolate przy Georgetown University. W 2017 r. byłem *visiting scholar* tego ośrodka. Biorę również udział w projekcie Erasmus+ „From Cure To Care - Digital Education And Spiritual Assistance In Hospital Healthcare (2020-1-IT02-KA226-HE-095300) oraz prowadzę zajęcia dla studentów Erasmus w UKSW.

Jestem po raz drugi członkiem Naukowej Rady Statystycznej (kadencja 2016-2020 i 2020-2024). Przynależę lub przynależałem do 8 organizacji naukowych. Jestem członkiem Komisji Bioetycznej Instytutu Hematologii i Transfuzjologii. Kieruję również punktowanym Wydawnictwem Naukowym ISKK oraz jestem członkiem zespołu redakcyjnego punktowanego czasopisma „Paedagogia Christiana”. Uczestniczyłem również w pracach zespołów metodologicznych GUS, seminariach Zakładu Metodologii Instytutu Socjologii UW, seminariach Instytutu Wsi i Rolnictwa PAN. Byłem członkiem Komisji stypendialnej Miasta St. Warszawy. W 2018 r. we współpracy z Fundacją Obserwatorium Społeczne brałem udział w powołaniu konsorcjum naukowego pod nazwą Ośrodek Zaawansowanych Badań Społecznych (OZBS), który rozpoczął przygotowywanie raportów z badań.

6. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych lub popularyzujących naukę oraz sztukę

Po doktoracie, w latach 2016-2019 prowadziłem wykłady w ramach Wydziału Teologicznego UKSW dla doktorantów nt. przemian społecznych w Polsce, socjologii duszpasterstwa oraz podstaw socjologii oraz dla studentów studiów magisterskich jednolitych wykłady i ćwiczenia z zakresu katolickiej nauki społecznej. Od 2019 prowadzę dla studentów teologii wykłady oraz ćwiczenia z zakresu katolickiej nauki społecznej. Od 2019 jako adiunkt na Wydziale Nauk Humanistycznych UKSW prowadzę wykład pt. „Podstawy socjologii kultury” oraz konwersatoria pt. „Antropologia codzienności”, oraz ćwiczenia „Dylematy etyczne współczesnego świata”. Od roku 2021 prowadzę seminarium licencjackie na Wydziale Nauk Humanistycznych UKSW oraz przedmiot „Antropologia codzienności” w języku angielskim. W roku akademickim 2020/2021 prowadziłem również konwersatorium „Religia a kultura”.

Na temat roli katolicyzmu w kształtowaniu społeczeństwa obywatelskiego opublikowałem również kilka tekstów o charakterze popularno-naukowym w znanych polskich tytułach prasowych oraz publikacjach o charakterze popularno-naukowym. Przed doktoratem publikowałem w „Tygodniu Powszechnym” (4 artykuły), „Więzi” (1), „Znaku”

(1) oraz „Liście” (2). Przed doktoratem udzieliłem również 2 wywiadów, jeden wspólnie z Jakubem Wygnańskim opublikowany został w „Tygodniku Powszechnym”, drugi w „Biuletynie Katolickiej Agencji Informacyjnej”.

Po doktoracie opublikowałem następujące teksty popularno-naukowe:

1. W. Sadłoń, 2014, *Parafia na Olczy jako wspólnota ludzi wierzących*, [w:] Z. Moździerz, Setna rocznica parafii na Olczy 1914-2014. Materiały z sesji popularnonaukowej zorganizowanej z okazji setnej rocznicy Parafii Olcza w Zakopanem, Parafia Pw. Matki Bożej Objawiającej Cudowny Medalik, Zakopane-Olcza, s. 165-176.
2. W. Sadłoń, 2016, *Działalność społeczna Kościoła w Polsce*, [w:] P. Ciecieląg i in. (red.), 1050 lat chrześcijaństwa w Polsce, Warszawa: Warszawa: Główny Urząd Statystyczny – Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego, s. 239-256.
3. W. Sadłoń, 2016, *Ukryty potencjał polskich katolików*, Rzeczpospolita 31 sierpnia 2016 r.
4. W. Sadłoń, 2016, *Zakony w Polsce*, [w:] P. Ciecieląg i in. (red.), 1050 lat chrześcijaństwa w Polsce, Warszawa: Główny Urząd Statystyczny – Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego, s. 189-212.
5. W. Sadłoń, 2016, *Życie religijne Polaków na przestrzeni wieków*, [w:] P. Ciecieląg i in., 1050 lat chrześcijaństwa w Polsce, Warszawa: Główny Urząd Statystyczny – Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego, Warszawa s. 213-228.
6. W. Sadłoń, 2018, *Religia w ruchu. Socjologiczne spojrzenie na nowe ruchy religijne*, Teofil. Pismo Studentów Kolegium Filozoficzno-Teologicznego Dominikanów, 1(37)2018, s. 60-69.
7. W. Sadłoń, 2018, *Zachód przechodzi traumę zmian i dobrobytu*, „Rzeczpospolita”, 22 sierpnia.
8. W. Sadłoń, 2019, *Opcja katolicka*, „Wszystko co najważniejsze” 1/12/2019 [Available: <https://wszystkoconajwazniejsze.pl>]
9. W. Sadłoń, 2019, *Polska a przyszłość religii we współczesnym świecie*, „Wszystko co najważniejsze” 16/03/2019 [<https://wszystkoconajwazniejsze.pl>],
10. W. Sadłoń, 2019, *Zimowa stolica konsumpcji*, „Rzeczpospolita”, 8 stycznia 2019, s. A12.
11. W. Sadłoń, 2020, *Chrześcijański personalizizm lekiem na współczesność*, „Wszystko co najważniejsze” 19/04/2020, [<https://wszystkoconajwazniejsze.pl>]
12. W. Sadłoń, 2020, *Między transcendencją a Wcieleniem. Opcja katolicka*, „Homo Dei. Przegląd teologiczno-duszpasterski”, 1(334)2020, s. 15-21.

Po doktoracie udzieliłem następujących wywiadów prasowych:

- *Kapłan, pallotyn, socjolog. Z ks. Wojciechem Sadłoniem, rozmawia Andrzej Tarwid (na temat dorobku naukowego ks. Witolda Zdaniwicza)*, „Tygodnik Niedziela” 38(684), 23 września 2018.
- *Polacy przechodzą od wiary odziedziczonej do wiary z wyboru*, Katolicka Agencja Informacyjna, 9 stycznia 2018, <https://www.ekai.pl/ks-sadlon-dla-kai-polacy-przechodza-od-wiary-dziedziczonej-do-wiary-z-wyboru/>
- *Kościół stoi po stronie ludu, Z ks. dr. Wojciechem Sadłoniem rozmawiają Tatiana Barkovskiy i Maciej Kowalczyk*, „Kultura Liberalna” 508, 28.08.2018.
- *Nie ma w Polsce gwałtownej sekularyzacji – jeszcze...*, *Rozmowa z drem Wojciechem Sadłoniem*, „Homo Dei. Przegląd teologiczno-duszpasterski” 2(331)2019, s. 81-90.

Od 2013 corocznie organizuję konferencję prasową prezentującą wyniki badań ISKK w Sekretariacie Konferencji Episkopatu Polski. Brałem udział w Komitecie Organizacyjnym Zjazdów Gnieźnieńskich (2018). Uczestniczyłem w redakcji *World Christian Encyclopedia* (T. Johnson, G. Zurlo, Edinburgh University Press 2020). Organizowałem seminaria we współpracy z Krajowym Ośrodkiem Duszpasterstwa Rodzin, w tym w 2020 r. pt.: „Aksjologiczne aspekty procesów demograficznych”. W 2019 i 2021 brałem udział w konferencjach prasowych prezentujących wyniki kwerendy zgłoszeń wykorzystywania seksualnego nieletnich przez niektórych duchownych Kościoła katolickiego. Promowałem dorobek naukowy Franciszka Bujaka (1875-1953), prywatnie brata mojego pradziadka. Opublikowałem w mediach społecznościowych oraz stronach ISKK list z okazji 65-lecia jego śmierci. Udzieliłem kilkudziesięciu komentarzy oraz wystąpień telewizyjnych i radiowych, w tym również zagranicznych, prezentując wyniki swoich badań. Od 2017 r. prowadzę Twitter w języku angielskim @StatisticsReligion (prawie 300 tłitów i 860 śledzących) i w języku polskim profilu Facebooka ISKK, który śledzi prawie 1000 osób i instytucji.

Brałem też udział w następujących dyskusjach popularno-naukowych.

- Debata Jana Nowaka-Jeziorańskiego *O nieufności* w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich, 26 marca 2015 w Warszawie.
- Debata *Raport Jasnogórski*, 25 października 2015 r., na Jasnej Górze, zapis: S. Struzik (red.), *Raport Jasnogórski 2016. 1050 rocznica Chrztu Polski, 50. Rocznica Wielkiej Nowenny i Jasnogórskich Ślubów Narodu*, Instytut Papieża Jana Pawła II, Warszawa 2016, s. 69-97.
- Panel dyskusyjny w ramach Forum Praw i Wolności, Centrum Konferencyjne PGE Stadion Narodowy, Warszawa, 9 czerwca 2018.
- *Europejska młodzież i religia*, dyskusja z udziałem prof. Stephen Bullivant, Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu, Obserwatorium Społeczne we Wrocławiu, 4 października 2018.
- *Patriotyzm jutra*, dyskusja na Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu, Obserwatorium Społecznego we Wrocławiu, 15 października 2018.

- *Przekroczyć rozum sekularny*. Dyskusja wokół książki Johna Milbanka „Przekroczyć rozum sekularny” (Wydawnictwo Teologii Politycznej, 2021. „Theology and Social Theory, Beyond Secular Reason, Blackwall Publishing, 1990), 22 lutego 2021, online.
- *Czy Europa jest jeszcze chrześcijańska*, Prezentacja książki Oliviera Roy z udziałem autora, Ośrodek Zaawansowanych Badań Społecznych, Warszawa, 28 września 2021 r.

7. Inne osiągnięcia

W 1996 r. zdobyłem złoty medal na międzynarodowej wystawie grafiki w Belluno (Włochy).

W 2011 i 2013 uzyskałem stypendium Rektora UKSW. W 2010 i 2011 stypendium Juan de Mariana Scholarships na udział w Acton Univeristy (Grand Rapids, USA). W 2016, 2017, 2020 i 2021, stypendium Jack Shand Travel Grant, Society for Scientific Study of Religion, a w 2017 travel grant Religious Research Association.